

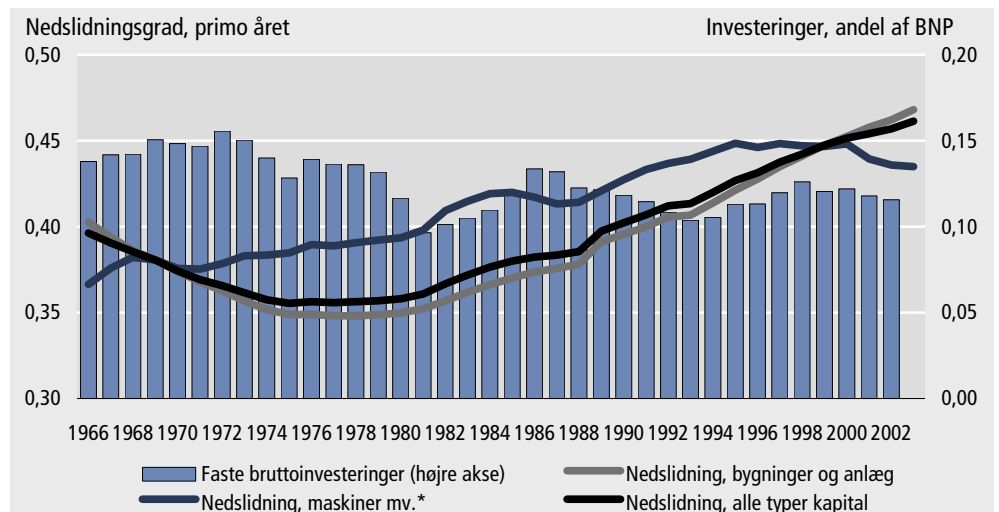

Stigende nedslidning af kapitalapparatet

Stigende nedslidningsgrad de sidste 25 år

Nedslidningsgraden for det samlede kapitalapparat bestående af bygninger, anlæg og maskiner mv., har siden slutningen af 1970'erne været stigende. De sidste ca. 25 års stigende nedslidning følger efter en periode i 1960'erne og 1970'erne, hvor nedslidningsomfanget var aftagende pga. periodens historisk høje investeringsomfang. Hvis det nuværende niveau for kapitalapparatet på længere sigt skal opretholdes, kræver det stigende investeringer som modvægt til den stigende nedslidning.

Nedslidningsgrad for kapitalapparatet og investeringer som andel af BNP, årets priser

* Maskiner mv. inkluderer transportmidler, software, originalværker inden for underholdning, kultur og kunst og efterforskningsboringer.

Nedslidningsgrad for maskiner mv. topper i 1995

Nedslidningsgraden for alle typer kapital og for bygninger og anlæg følger hinanden tæt, hvilket skyldes, at bygninger og anlæg udgør omkring 80 pct. af kapitalapparatet over hele perioden, både målt ved bruttobeholdningen og nettobeholdningen. Således sker der en stigende nedslidning af bygninger og anlæg fra slutningen af 1970'erne og helt frem til 2003. Anderledes ser det ud med maskiner, transportmidler og software mv., hvor nedslidningsgraden ser ud til at have toppet i midten af 1990'erne, jf. figuren.

Definition af nedslidningsgraden

Nedslidningsgraden for kapitalapparatet er målt ved den værdiforringelse, der sker for kapitalgoderne som følge af slid, teknisk og økonomisk forældelse i forhold til et tilsvarende nyt kapitalgode. En nedslidningsgrad tæt på 1 for kapitalapparatet indikerer et relativt nedslidt kapitalapparat i slutningen af dets levetid, mens en værdi tæt på 0 betyder et forholdsvist nyt kapitalapparat. Nedslidningsgraden beregnes som bruttobeholdning minus nettobeholdning divideret med bruttobeholdning, i årets priser.

<i>Fortolkning af brutto- og nettobeholdning</i>	Ved begrebet bruttobeholdningen forstås værdien af alle kapitalgoderne opgjort til genanskaffelsespriser for tilsvarende nye kapitalgoder – nyværdien. Bruttobeholdningen kan tolkes som produktionskapaciteten af kapitalapparatet. Nettobeholdningen afspejler markedsprisen af kapitalapparatet, idet der i forhold til bruttobeholdningen er taget højde for slid, samt teknisk og økonomisk forældelse.
<i>Investeringsbølger</i>	Det sker, at investeringerne kommer i ”bølger”, dvs. at der i perioder foretages særligt store investeringer, som så, når det anskaffede kapitalapparat er nedslidt og skal fornyes, giver anledning til en ny bølge af investeringer. Dette kan være tilfældet for bygnings- og anlægskapitalapparatet, hvor en stor investeringsbølge forekom i 1960’erne og 1970’erne. Da disse har en gennemsnitlig levetid på 50-70 år, må der forventes betydelige reinvesteringer i løbet af de kommende år, hvis kapitalapparatet skal opretholdes.
<i>Levetider</i>	Der har i perioden været et stigende omfang af investeringer i kapitalgoder med kort levetid – computere og software – med den konsekvens, at behovet for hurtigere re-investeringer øges, hvis niveauet for denne gruppe kapitalgoder ønskes opretholdt.
<i>Store reinvesteringer kan forventes</i>	Samlet set tilsiger de stigende investeringer i kapitalgoder med kortere levetider og den forventede investeringsbølge for bygnings- og anlægsinvesteringerne, at (re)investeringssomfanget vil blive betydeligt de kommende år, hvis niveauet for kapitalapparatet – og dermed produktionskapaciteten – skal opretholdes.

Kapitalapparatet i årets priser og nedslidningsgrad primo året i perioden 1990-2003

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*	2002*	2003*
	————— årets priser i mia. kr. —————													
Bruttobeholdning, primo	4 302	4 601	4 822	5 028	5 183	5 342	5 531	5 770	6 021	6 271	6 511	6 794	7 068	7 407
Bygninger og anlæg	3 405	3 642	3 811	3 990	4 124	4 262	4 426	4 626	4 840	5 042	5 220	5 446	5 651	5 916
Maskiner, transportmidler og software mv.	897	959	1 011	1 039	1 059	1 080	1 105	1 144	1 182	1 229	1 291	1 347	1 417	1 490
Forbrug af fast realkapital	127	137	140	145	154	161	169	177	183	190	200	211	219	...
Bygninger og anlæg	63	68	70	74	79	82	86	88	92	93	99	104	106	...
Maskiner, transportmidler og software mv.	65	69	70	70	75	80	83	89	91	97	101	108	112	...
Nettobeholdning, primo	2 572	2 729	2 835	2 950	3 006	3 062	3 145	3 245	3 358	3 466	3 571	3 708	3 839	3 990
Bygninger og anlæg	2 058	2 185	2 265	2 367	2 417	2 467	2 533	2 614	2 705	2 786	2 859	2 953	3 039	3 148
Maskiner, transportmidler og software mv.	514	543	569	582	589	595	612	631	653	680	713	755	800	842
	————— nedslidningsgrad, primo året —————													
Alle typer kapital	0,40	0,41	0,41	0,41	0,42	0,43	0,43	0,44	0,44	0,45	0,45	0,45	0,46	0,46
Bygninger og anlæg	0,40	0,40	0,41	0,41	0,41	0,42	0,43	0,43	0,44	0,45	0,45	0,46	0,46	0,47
Maskiner, transportmidler og software mv.	0,43	0,43	0,44	0,44	0,44	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,44	0,44	0,43

Mere information Tidsserier med kapitalapparat på 53, 27 og 9 erhverv, institutionelle sektorer samt for hele økonomien findes i Danmarks Statistikbank, www.statistikbanken.dk.

Kilder og metoder Opgørelsen af fast realkapital finder sted enten med udgangspunkt i værdisætning af fysiske beholdninger eller ved PIM (Perpetual Inventory Method). Ved PIM holdes løbende styr på tilgang - i form af nationalregnskabets erhvervsfordelte investeringer - og afgang - i form af skrotninger baseret på antagelser om overlevelseskurver og levetider - af kapitalgoder. Værdisætning af fysiske beholdningsstørrelser er benyttet for transportmidler samt helt overvejende for boliger og andet byggeri. PIM benyttes til opgørelse af maskiner og inventar, anlæg og software mv.

Næste offentliggørelse Kapitalapparat for 2004 forventes offentliggjort december 2004.

Henvendelse Christian Gysting, tlf. 39 17 36 65, cgy@dst.dk
 Trung Hieu Nguyen, tlf. 39 17 30 55, htn@dst.dk
 Henrik Sejerbo Sørensen, tlf. 39 17 36 62, hss@dst.dk